Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2026-11-10504
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om bostad med särskild service för vuxna enligt LSS;

HSLF-FS 2026:36

Utkom från trycket den 5 november 2026

beslutade den 27 oktober 2026.

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 och 14 §§ förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av

1. de nämnder som beslutar om insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och
2. den som bedriver verksamhet i form av bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS.

Begreppsförklaringar

2 § I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med

gruppbostad	boendeform som är avsedd för ett begränsat antal personer med omfattande omvårdnadsbehov.
servicebostad	boendeform med tillgång till gemensam service där omvårdnad erbjuds i den utsträckning som den enskilde behöver.
omvårdnad	individuellt anpassat stöd av praktisk eller vägledande natur i den dagliga livsföringen som behövs för att tillgodose den enskildes fysiska, psykiska och sociala behov.

2 kap. Ledningssystem

1 § Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår det att den som bedriver verksamhet enligt LSS ansvarar för att det finns de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

2 § Den som bedriver verksamhet i form av bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS ska fastställa rutiner för att fortlöpande identifiera, förebygga och åtgärda olycksrisker i boendemiljön.

3 kap. Utformning av bostad med särskild service

1 § En bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS ska utformas så att varje person som bor i bostaden tillförsäkras en boendemiljö som är säker och trygg. Både inomhus- och utomhusmiljön ska vara anpassad utifrån varje persons behov.

Allmänna råd

En bostad med särskild service för vuxna bör utformas så att
- alla utrymmen är tillgängliga och kan användas utan svårigheter för den som är beroende av förflyttningshjälpmedel, och
- den stimulerar till aktiviteter och rekreation.

Att leva som andra enligt 5 § LSS

Allmänna råd

För att undvika en institutionsliknande miljö bör en bostad med särskild service för vuxna
- inrymmas i ett bostadshus i ett område avsett för bostäder,
- utformas och utrustas så hemlikt som möjligt, och
- lokaliseras utan nära anslutning till andra boendeformer eller verksamheter som bedrivs med stöd av LSS eller socialtjänstlagen (2025:400). Sådana verksamheter kan till exempel vara korttidsvistelse, bostad med särskild service för barn, daglig verksamhet eller särskilda boendeformer för äldre.

Antalet personer som bor i en bostad med särskild service för vuxna bör vara begränsat.

I en gruppbostad bör högst fem personer bo. Under förutsättning att var och en tillförsäkras goda levnadsvillkor kan sex personer bo i en gruppbostad.

Gemensamhetslokaler i gruppbostaden

Allmänna råd

Gruppbostadens gemensamhetslokaler bör
- ligga i anslutning till de enskilda lägenheterna,
- vara lätta att nå och alltid vara tillgängliga för de som bor i gruppbostaden,
- vara till för de som bor i gruppbostaden,
- vara tillräckligt stora för att de personer som bor i gruppbostaden och tjänstgörande personal ska kunna vistas där samtidigt.

4 kap. Utformning av insatsen

Val av bostad

1 § Nämnden ska inför verkställighet av insatsen ta hänsyn till den som på grund av sin funktionsnedsättning har svårt att ha många relationer och därför behöver bo med ett begränsat antal personer.

Inflytande och medbestämmande

2 § Bestämmelser om att den enskilde i största möjliga utsträckning ska ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges finns i 6 § LSS.

3 § Den som förestår verksamheten ska se till att varje person
1. får individanpassat kommunikativt och kognitivt stöd,
2. får information om genomförandet av insatsen,
3. uppmuntras att framföra sina åsikter, och
4. uppmuntras att utöva sitt inflytande och medbestämmande.

Omvårdnad

Vad som ingår i omvårdnaden

4 § För den enskilde som behöver det, ska omvårdnaden omfatta stöd och hjälp med att
1. göra den dagliga tillvaron begriplig, förutsägbar och trygg,
2. äta, dricka och förflytta sig,
3. sköta personlig hygien och klä sig,

4. kommunicera,
5. sköta hemmet, tillreda måltider, göra ärenden och inköp,
6. upprätthålla sociala kontakter och bryta isolering,
7. få kontakt med och hjälp att besöka hälso- och sjukvården och tandvården,
8. bibehålla hälsa och att uppmuntra till hälsofrämjande levnadsvanor.

Om det finns en misstanke om att den enskilde har blivit utsatt för brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller i lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor ska den som förestår verksamheten, om det inte är olämpligt, skyndsamt göra en polisanmälan. Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i LSS. Om det inte är olämpligt ska föreståndaren först samråda med den enskilde eller dennes ställföreträdare.

Allmänna råd

Om det finns en misstanke om att en enskild har utsatts för andra brott än de som anges i 4 § andra stycket bör den som förestår verksamheten, om det inte är olämpligt, skyndsamt göra en polisanmälan. Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i LSS. Om det inte är olämpligt bör föreståndaren först samråda med den enskilde eller dennes ställföreträdare.

Planering av omvårdnaden

5 § Den som förestår verksamheten ska se till att omvårdnaden i största möjliga utsträckning planeras tillsammans med den enskilde samt i förekommande fall tillsammans med dennes ställföreträdare.

Om den enskilde inte kan delta i planeringen, ska skälen till detta dokumenteras.

Utformningen av omvårdnaden

6 § Omvårdnaden ska kontinuerligt anpassas så att den svarar mot varje enskilds behov och aktuella situation och ges

1. med respekt för den enskildes fysiska och psykiska integritet,
2. så att den enskilde kan behålla och utveckla sina förmågor, och
3. bidra till att den enskildes självkänsla och tilltro till den egna förmågan stärks och så att den enskilde kan känna sig trygg.

Hälsa

7 § Bestämmelser om egenvård finns i lagen (2022:1250) om egenvård.

8 § Om personalen inte kan hjälpa till med egenvård på ett säkert sätt ska den som företår verksamheten omedelbart kontakta den vårdgivare som ansvarar för hälso- och sjukvården eller tandvården av den enskilde. Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i LSS.

Samarbete

9 § Den som bedriver verksamheten ska se till att initiativ tas till samarbete med myndigheter och andra relevanta aktörer för att säkerställa att det finns en kontinuitet i och helhetssyn på det samlade stöd som ges till den enskilde.

Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i LSS.

5 kap. Personalen

Personalens kompetens

1 § I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning anges vilka kunskaper och förmågor personalen i bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS minst bör ha.

2 § I en bostad med särskild service för vuxna ska personalen ha kunskaper om

1. verksamhetens mål och arbetssätt,
2. konsekvenserna av de funktionsnedsättningar som de personer som bor i bostaden har,
3. de enskildas fysiska, psykiska och sociala behov,
4. etiskt förhållningssätt och respektfullt bemötande, och
5. hur utmanande beteende kan förebyggas.

Den som företår verksamheten

3 § Samtliga former av bostad med särskild service för vuxna ska ha en av huvudmannen särskilt utsedd person som företår verksamheten.

Gruppbostad

4 § I 3 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade anges att det ska finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten samt den personal som i övrigt behövs för en ändamålsenlig verksamhet.

5 § Den som förestår verksamheten i en gruppbostad ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten.

Den som förestår verksamheten ska även ha

1. en högskoleutbildning som är relevant för verksamheten,
2. erfarenhet av liknande verksamhet eller arbete med målgruppen, och
3. personlig lämplighet.

Allmänna råd

Högskoleutbildningen bör omfatta minst 180 högskolepoäng.

Personal som behövs för att ge en god omvårdnad enligt 6 § LSS

Servicebostad

Allmänna råd

Den som förestår verksamheten i en servicebostad bör ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Den person som förestår verksamheten bör även ha

- en högskoleutbildning som är relevant för verksamheten,
- erfarenhet av liknande verksamhet eller arbete med målgruppen, och
- personlig lämplighet.

Högskoleutbildningen bör omfatta minst 180 högskolepoäng.

Övrig personal

6 § Den övriga personalen i en bostad med särskild service för vuxna ska ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

7 § Den övriga personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att tillgodose de specifika behov av omvårdnad och service som varje enskild i bostaden har.

Allmänna råd

Utöver föreståndaren bör minst en fjärdedel av den personal som ger omvårdnad och service ha en relevant eftergymnasial examen inom funktionshindersområdet. En sådan examen kan vara från en utbildning till stödpedagog.

Introduktion

8 § Den som bedriver verksamheten ska se till att personalen får den introduktion som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Allmänna råd

Introduktionen bör bland annat förmedla kunskap om
- verksamhetens mål och arbetssätt,
- vilka rutiner som finns i verksamheten,
- konsekvenserna av de funktionsnedsättningar som de som bor i bostaden har,
- vilka behov som varje person som bor i bostaden har,
- etiskt förhållningssätt och respektfullt bemötande, och
- hur utmanande beteende kan förebyggas.

Handledning och kompetensutveckling

9 § Den som bedriver verksamheten ska se till att personalen får den handledning och den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Bemanning

10 § Den som förestår verksamheten ska vara närvarande i tillräckligt stor utsträckning för att kunna ansvara för att arbetet organiseras och leds så att den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor.

11 § Den som bedriver verksamheten ska säkerställa att det finns tillräckligt med personal för att tillgodose varje enskilds behov av
1. omvårdnad, trygghet och säkerhet dygnet runt, och
2. fritids- och kulturaktiviteter.

6 kap. Uppföljning av insats

1 § I 15 § 11 LSS finns bestämmelser om att det till kommunens uppgifter hör att anmäla till Inspektionen för vård och omsorg om det

1. finns anledning att anta att en verksamhet bedrivs utan sådant tillstånd som krävs enligt 23 § första stycket LSS,
2. kan ifrågasättas om en tillståndshavare är lämplig enligt 23 § LSS, eller
3. uppmärksammas allvarliga brister i en verksamhet där tillstånd krävs enligt 23 § första stycket LSS.

2 § När den nämnd som har beslutat om insatsen följer upp att den som får insatsen tillförsäkras goda levnadsvillkor ska uppföljningen alltid omfatta hur den enskilde får

1. kontakt med och hjälp att besöka den hälso- och sjukvård och tandvård som den enskilde behöver, och
2. utöva inflytande och självbestämmande.

Allmänna råd

Uppföljningen bör göras regelbundet och med utgångspunkt från nämndens uppdrag till utföraren eller från en genomförandeplan eller motsvarande.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2027.
2. De allmänna råden gäller från och med den 1 juli 2029 i fråga om allmänna råden till 5 kap. 7 § och i övrigt från och med den 1 mars 2027.
3. Genom författningen upphävs Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:9) om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Socialstyrelsen

URBAN LINDBERG

Monica Panagio

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

Ljungbergs Tryckeri i Klippan AB